

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	44540
Nom	Gestió sostenible d'institucions educatives
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	3.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2216 - M.U. Política, Gestió i Direcció d'Organitz. Educatives	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2216 - M.U. Política, Gestió i Direcció d'Organitz. Educatives	2 - Administració, gestió i organització educativa	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
VAZQUEZ VERDERA, VICTORIA	335 - Teoria de l'Educació

RESUM

Gestió sostenible d'institucions educatives es dirigeix a la formació dels i les estudiants, i a l'aprofundiment i recerca en temes relacionats amb la sostenibilitat en les institucions educatives, facilitant el desenvolupament de competències pertinents per implantar processos de sostenibilitat en les institucions educatives. Es tracta de reconstruir el model de qualitat de vida perquè pivot sobre la cura de les persones i el planeta que habitem. Es pretén amb això la formació de professionals amb un profund compromís amb la sostenibilitat i la florida de les capacitats humanes. El canvi de paradigma que es proposa implica incorporar l'ètica de la sostenibilitat, que es nodreix del marc ètic i **sistémico** de la Carta de la Terra i les noves consideracions centrades en l'ètica de la cura. Per a això s'ofereixen models i eines pedagògiques per facilitar l'adquisició de les competències que un desenvolupament humà ambiental i socialment sostenible requereix.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

2216 - M.U. Política, Gestió i Direcció d'Organitz. Educatives

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Ser capaços d'implementar programes de formació en gestió de la qualitat de les organitzacions educatives.
- Ser capaços de transmetre la importància de l'exercici d'un lideratge transformador i democràtic en les organitzacions i institucions educatives, promovent un projecte educatiu compartit.
- Ser capaços d'establir implementar relacions interpersonals positives i efectives, en comunicació oberta amb la comunitat educativa.
- Aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb les drogodependències.
- Que els estudiants siguen capaços de dissenyar i aplicar estratègies d'acció orientades a construir vincles sòlids i sostenibles amb la comunitat escolar, i involucrar-se eficaçment en els processos educatius
- Que els estudiants siguen capaços d'utilitzar estratègies i instruments propis de la pràctica professional directiva eficient i satisfactòria, sempre en el marc d'institucions educatives democràtiques

- Que els estudiants siguen capaços d'establir models i pautes per a la resolució de problemes, gestió, mediació i presa de decisions en un marc participatiu de la comunitat educativa
- Que els estudiants coneguen les ferramentes i instruments necessaris per a dissenyar estratègies formatives encaminades a la direcció col·legial d'organitzacions públiques

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Elabora una contextualització crítica del coneixement establint interrelacions amb la problemàtica social, econòmica, ambiental, local i global en els arguments que dona. Aplica els coneixements adquirits i són capaços de resoldre problemes en entorns nous. Sap estudiar de forma autodirigida o autònoma. Dissenya i gestiona els processos de planificació i organització del sistema educatiu i les seues organitzacions. Dissenyen estratègies formatives dirigides a la direcció d'organitzacions educatives.

-En els debats en classe i anàlisi de casos proposats utilitza un enfocament sistèmic per a la presa de decisions. Sap establir relacions dialogants amb les diferents persones d'una comunitat educativa, escoltant i expressant-se de manera clara i assertiva. Coneix els elements bàsics per a implementar els programes de formació en la gestió de la qualitat de les organitzacions educatives. Assumeix un compromís deontològic basat en valors ètics i institucionals ·

-En els joc de rol gestiona els conflictes soci-ambientals oferint pautes per a la presa de decisions de manera participativa. Utilitza el diàleg i l'enteniment per a col·laborar en projectes compartits en una organització. Fa exposicions públiques de manera clara i sense ambigüitats. Reflexiona sobre la importància d'exercir un lideratge transformador i democràtic en les organitzacions i institucions educatives. Desenvolupa disposició per a estimular la iniciativa emprenedora de persones i equips. Detecten les diferències bàsiques entre els estils de lideratge d'un professional educatiu.

-Afronta els dilemes eco-ètics d'acord amb els principis ètics de la Carta de la Terra i en coherència amb els valors de la sostenibilitat. Integra coneixements i emet judicis en reflexionar sobre les responsabilitats socials i ètiques. Identifica els principis ètics d'un sistema democràtic necessaris per a gestionar un centre educatiu.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La gestió sostenible en institucions educatives i la necessitat de compassar-nos al ritme de la natura

Gestió sostenible d'institucions educatives · La sostenibilitat en les institucions educatives: fonamentació, criteris, indicadors i marcs competencials. · La sostenibilitat en la gestió dels recursos de les institucions educatives. · La sostenibilitat en els *curricula educatius: competències i models. · La sostenibilitat en la vida institucional?

2. La Carta de la Terra com a guia educativa

Comunicació i lideratge en les organitzacions · El centre escolar com a centre del sistema i agent de canvi i innovació: Direcció i Govern de les organitzacions educatives: enfocaments, models i estratègies · Estructures, agències socials i dinàmiques per a un lideratge professional i democràtic de les organitzacions escolars (dels *CEPS, *CEFIRES et al. als Moviments associatius, *AMPAs i *MRPs) · Resistències enfront del canvi, implicació de la Direcció i paper dels diferents agents institucionals per a planificar i implementar processos d'innovació · Noves funcions i agents de la direcció escolar, qualitat i innovació: Governabilitat o governança?

3. Principi I de la Carta de la Terra. Respecte i cura de la comunitat de la vida

Estratègies d'intervenció en conflictes organitzacionals · Llocs i efectes del poder, formal i informal, en les organitzacions: gènesi dels conflictes escolars · Les diferents maneres de gestionar el poder i les manifestacions dels conflictes en el si de les organitzacions educatives. · Declivi institucional de les organitzacions educatives en èpoques de crisis: tensió entre esferes socials i gestió de la complexitat · La dimensió pública de l'educació institucional: elaboració i assumpció de Projectes de Centre · La mediació en els conflictes organitzatius com a via d'educació per a la pau i la convivència

4. Principi II de la Carta de la Terra. Aconseguir la integritat ecològica. Ecoescoles i competències per a la sostenibilitat

Competències per a l'aprenentatge dels Objectius de Desenvolupament Sostenible. *GreenComp

5. Principi III de la Carta de la Terra. Justícia social i econòmica. Subordinar l'economia al desenvolupament humà sostenible i equitatiu.

Gestió i supervisió del sistema educatiu · multidimensionalitat de la categoria Organització?. Models, funcions i enfocaments de l'organització, gestió i supervisió educatives. · Disseny i desenvolupament dels components del sistema educatiu en funció dels seus diferents nivells i en atenció al principi d'igualtat d'oportunitats. · Teories organitzatives i polítiques públiques: Supervisió i gestió participativa d'i en els sistemes educatius. · Disseny i desenvolupament de Programes de Formació en Centres com a estratègies de canvi i innovació en el sistema educatiu. · Del sistema als centres: efectes de les polítiques socials en la macro i micropolítica en les organitzacions escolars

6. Principi IV de la Carta de la Terra. Educar per a la democràcia, la no violència i la pau

Organització i direcció de les institucions educatives. · Teories i models pràctics de l'Administració, Organització i Gestió de centres escolars · Dimensions estructural i sociocultural de les organitzacions educatives. Organitzacions que aprenen i gestió per projectes

Investigació en anàlisi d'organitzacions, estratègies d'intervenció i disseny de canvis en les institucions educatives: agents, processos, metodologia, resultats · Autonomia, participació i gestió dels centres escolars i institucions educatives · L'atenció a la diversitat en les organitzacions i les seues expressions particulars en les polítiques de gènere i d'atenció a les discapacitats

7. Diàleg compartit a partir de la presentació d'idees innovadores per a promoure la sostenibilitat en les institucions educatives amb la col.laboració de la comunitat**VOLUM DE TREBALL**

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	7,00	100
Treball en grup	5,00	100
Pràctiques en aula	5,00	100
Tutories reglades	4,00	100
TOTAL	21,00	

METODOLOGIA DOCENT

Classes teòriques: Exposicions a càrrec de la professora i debats a l'aula.

Classes pràctiques: Cerques documentals, Elaboració d'un pla educatiu de sostenibilitat, Activitats pràctiques tutoritzades.

S'utilitzarà per a les comunicacions amb els i les estudiants, el correu de la Universitat i l'aula virtual.

AVALUACIÓ

Aprovar aquesta matèria requereix que les qualificacions dels diferents formats d'activitat proposats aconseguisquen, almenys, la meitat del percentatge de valor (nota) assignat a cadascun.

S'avaluarà a través de:- Prova oral o escrita en la qual de manera individual cada estudiant donarà compte de la integració idiosincràtica de l'après: 30% de la qualificació final- Treballs realitzats durant el període lectiu de l'assignatura: 45% de la qualificació final- Treball en grup, s'avaluarà l'exposició oral (15% de la qualificació final) i la participació (10% de la qualificació final).

REFERÈNCIES**Bàsiques**

- AZNAR MINGUET, P. y ULL, A. (2013) La responsabilidad por un mundo sostenible. Propuestas educativas a padres y profesores. Bilbao. Editorial Descle de Brower.

AZNAR MINGUET, P. (2010) Educación para el desarrollo sostenible: reflexiones teóricas y propuestas para la acción. En Revista EDETANIA: Estudios y propuestas socio-educativas. Nº 37. 2010.

- AZNAR MINGUET, P.; ULL SOLÍS, M. A. (2009) La formación de competencias básicas para el desarrollo sostenible: el papel de la Universidad. Revista de Educación. Nº monográfico. http://www.revistaeducacion.mec.es/re2009_10.htm
- AZNAR, P. (2008) Educación, desarrollo local y participación ciudadana. En TOURIÑAN, J. M. Educación en valores, sociedad civil y desarrollo cívico, A Coruña, Netbiblo, p. 154-173.
- AZNAR MINGUET, P. (2002) La escuela y el desarrollo humano sostenible: retos educativos a nivel local. Revista Interuniversitaria de Teoría de la Educación. Vol. 14, pp.: 151-183. http://campus.usal.es/~revistas_trabajo/index.php/1130-3743/article/view/2988/3023
- AZNAR MINGUET, P. (2003) Educación ambiental para el desarrollo sostenible: hacia la construcción de la Agenda Escolar 21. En Mangas, V.: Educación ambiental y sostenibilidad. Alicante, Edic. Universidad de Alicante.
- AZNAR MINGUET, P. (2003) Participación de las agencias educativas en el desarrollo sostenible a nivel local. Revista Española de Pedagogía, nº 225.
- BENAYAS, J.; GUTIERREZ, J. (2004) La investigación en educación ambiental en España. Madrid, Ediciones Medio Ambiente.
- BONIL, J.; SANMARTÍ, N.; TOMÁS, C. Y PUJOL, RM (2004) Un nuevo marco para orientar respuestas a las dinámicas sociales: el paradigma de la complejidad. Investigación en la escuela nº 53, 2004. http://ipes.anep.edu.uy/documentos/curso_dir_07/modulo4/materiales/paradigma.pdf
- BOSCH, A.; CARRASCO, C. y GRAU, E. (2003) Verde que te quiero violeta, Encuentros y desencuentros entre feminismo y ecologismo, en TELLO, E., La historia cuenta, Barcelona: El Viejo Topo, 2005, 321346 pp.
- CARRASCO, C. (2009) Mujeres, sostenibilidad y deuda social. Revista de Educación Nº monográfico, págs. 169-191. http://www.revistaeducacion.mec.es/re2009_10.htm
- CORTÉS, C.; BUSQUETS, P. Y GONZALEZ-SISO, M. R. (2009) Indicadors de formació i recerca per la sostenibilitat. Actes de II Congrés UPC Sostenible 2015. http://upcommons.upc.edu/revistes/bitstream/2099/8125/1/33_Carolina_Cortes.pdf
- ESCOLANO BENITO, A. (Coord.) (2007) Cambio educativo y cultura de la sostenibilidad. Valencia, Tirant lo Blanch.
- FERNANDEZ, A. y LÓPEZ, M.C. (2010) La educación en valores desde la carta de la tierra. Por una pedagogía del cuidado Revista Iberoamericana de Educación, n 53, 4.
- HART, R. A. (2001) La participación de los niños en el desarrollo sostenible. Barcelona, Pau Education.

- IVORRA CATALÁ, E.S. y GARCÍA GÓMEZ, J. (2004): Las agendas 21 locales en la provincia de Valencia: análisis de la implementación en los municipios firmantes de la Carta de Xàtiva. En Investigaciones en Educación Ambiental. De la conservación de la biodiversidad a la participación para la sostenibilidad. Madrid, CENEAM. http://www.mma.es/secciones/formacion_educacion/formacion/formacion_ceneam/interinstitucionales/resumenes/pdf/ivorra.pdf
- MONTOYA, J.M. (2010) Plan de educación ambiental para el desarrollo sostenible de los colegios de la Institución La Salle. Tesis doctoral. Universitat de València. València <https://www.educacion.es/teseo/mostrarSeleccion.do>
- MARTÍNEZ AGUT, M^a del Pilar; AZNAR MINGUET, Pilar; ULL SOLÍS, Mª Angels y PIÑERO, Albert. (2007) Promoción de la sostenibilidad en los currícula de la enseñanza superior desde el punto de vista del profesorado: un modelo de formación por competencias. En Educatio Siglo XXI, nº 25 (Educación y sostenibilidad). pp. 187-208.
- MORIN, E. (1994) Introducción al pensamiento complejo. Barcelona, Gedisa. MORIN, E. (2003) Educar en la era planetaria. Barcelona, Gedisa.
- MORIN, E. (2001) La mente bien ordenada. Barcelona: Editorial Seix Barral
- MORIN, E. (2001) Los siete saberes necesarios para la educación del futuro. Barcelona: Paidós.
- MORIN, E. (2011) La vía para el futuro de la humanidad. Barcelona. Paidós
- Murga-Menoyo, M^a. A. (2009). La Carta de la Tierra: un referente de la Década por la Educación para el Desarrollo Sostenible. Revista de Educación, nº extraordinario de 2009: «Educar para el Desarrollo Sostenible», pp. 239-262. Recuperado de http://www.revistaeducacion.mec.es/re2009/re2009_11.pdf
- MURGA MENOYO, Mª A. (2009) La Década de la educación para el desarrollo sostenible. Antecedentes y significado. Bordón. Revista de Pedagogía. Vol. 61, nº 2
- MURGA MENOYO, Mª A. GARCÍA DEL PINO, I. (2010). La Carta de la Tierra y el blog. Dos elementos centrales de una experiencia docente innovadora en 4º de ESO, Revista Enseñanza de las Ciencias, vol. 28 (1) pp. 85-94.
- NOVO VILLAVERDE, M. (2009) El desarrollo sostenible. Su dimensión ambiental y educativa. Madrid, Editorial Humanitas.
- NOVO VILLAVERDE, M. (2009) La educación ambiental, una genuina educación para el desarrollo sostenible Revista de Educación N° monográfico, págs. 195-217.
- NOVO VILLAVERDE, M. (2010) Despacio, despacio. Barcelona: ediciones Obelisco.
- NOVO VILLAVERDE, M. (2011) La educación ambiental en tiempos de crisis. Transatlántica de educación, 6 (9) 7-15 (México: editorial Esfinge). Disponible en:

<http://www.educación.es/exterior/mx/es/transatlántica.shtml>.

NOVO, M. y MARPEGAN, C.M. (2011) El enfoque sistémico: su dimensión educativa. Madrid, Universitas.

PLA, I. y GUEVARA, S. (2013) Towards an integrative approach to sustainability: exploring potential synergies between gender and environment. Cepal Review 110
<http://www.eclac.cl/publicaciones/xml/0/51560/RVI110PlaJulian.pdf>

- PULEO, A. (2005) Dualismos opresivos y educación ambiental Isegoría. 32, pp. 201- 214.

PULEO, A. (ed.)(2015) Ecología y género en diálogo interdisciplinar Plaza y Valdés. México

RIECHMANN, J. (2000) Un mundo vulnerable. Madrid, Catarata.

RIECHMANN, J. (2004) Ética Ecológica: Propuestas para una reorientación. Montevideo, Uruguay. Edit. Nordan. Comunidad.

SAURA, P. y HERNANDEZ PRADOS, Mª J.: (2008) La evolución del concepto de sostenibilidad y su incidencia en la Educación ambiental. Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria. Vol. 20. Pp.: 179-204

UNESCO (2006) Decenio de las Naciones Unidas de la Educación con miras al Desarrollo Sostenible (2005-2014): Plan de aplicación internacional. UNESCO. París.
<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001486/148654so.pdf>

ULL, M^a.A.; AZNAR, P.; MARTINEZ, M. P.; PALACIOS, B. y PIÑERO, A. Competencias para la sostenibilidad y currícula universitarios. Enseñanza de las Ciencias, Número Extra VIII Congreso Internacional sobre Investigación en Didáctica de las Ciencias, Barcelona, 2008. pp. 2964-2967.

VÁZQUEZ VERDERA, V. (2015). El aprendizaje-servicio: una estrategia para la formación de competencias en sostenibilidad. Foro de Educación, 13(19), 193-212. doi:
<http://dx.doi.org/10.14516/fde.2015.013.019.009>

VÁZQUEZ VERDERA, V. (2015) Educación para el cuidado y la sostenibilidad de la vida. Revista Educcación y Territorio.